

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 16 april kl. 6 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 13, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t om bibehållande i tillämpning för hela innevarande år av gällande kungörelse angående tidsberäkning inom riket.

I en inom andra kammaren väckt och till förberedande behandling av dess tredje tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 312, har herr von Sneidern m. fl. hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t måtte bibehålla i tillämpning under hela innevarande år kungl. kungörelsen av den 16 juni 1899 angående antagande av ny för alla orter inom riket gemensam tidsberäkning.

Motionen.

I avsende å motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskott har i anledning av motionen anfört följande:

Andra kam-
marens tredje
tillfälliga ut-
skott.

Genom civildepartementets försorg har verkställts en omfattande utredning rörande verkningarna av den s. k. sommartiden under förlidet år, vilken utredning inom den närmaste tiden kommer att bliva i tryck tillgänglig. Genom vederbörandes tillmötesgående har utskottet emellertid varit i tillfälle att taga del av denna utrednings resultat, som i huvudsak torde giva stöd åt den av motionärerna i motionen hävdade uppfattning. Och då utskottet i övrigt under nuvarande tidsomständigheter ej har något att invända emot motionärernas framställning eller de i motionens motivering framhållna synpunkter, får utskottet hemställa,

att andra kammaren i anledning av herr von Sneiderns m. fl. motion, nr 312, måtte för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t under hela innevarande

år bibehålla i tillämpning kungl. kungörelsen den 16 juni 1899 angående antagande av ny för alla orter inom riket gemensam tidsberäkning.

Andra kammaren biföll sitt utskotts hemställan, varefter ärendet överlämnades till första kammaren, som hänvisade detsamma till förberedande behandling av sitt första tillfälliga utskott.

Utskottet.

Då sommartiden år 1916 infördes, var det väsentligen tre hänsyn, som gjorde sig gällande, nämligen trafikhänsyn, socialekonomiska hänsyn och hygieniska hänsyn. Frågan, huruvida s. k. sommartid jämväl innevarande år bör införas i vårt land, torde alltjämt böra bedömas ur dessa synpunkter.

Klart är ju, såsom motionärerna framhållit, att för dem, vilka ej vid en mycket tidig timme nödgas börja sitt arbete, den förmånen är tilltalande, att deras fritid under längre tid än eljest infaller under den ljusare delen av dygnet. De ökade möjligheter till rekreation, som däri genom vinnas, och de fördelar i övrigt den s. k. sommartiden erbjuder, böra givetvis icke underskattas. Fördelarna i nu berörda avseende synas dock övervägande komma på stadsbefolkningens lott, olägenheterna på lantbefolkningens.

Vad de ekonomiska synpunkterna angår, instämmer utskottet till fullo med motionärerna däri, att det under instundande sommar, då arbetet i jorden måste bedrivas med särskild kraft, icke kan synas tillrädligt att vidtaga åtgärder, som äro ägnade att skärpa jordbrukets svårigheter. Vid sådant förhållande synes, trots de fördelar som genom bränslebesparing o. dyl. stå att vinna, jordbruksintresset i främsta rummet böra tillgodoses.

Emellertid är det tydligt, att bibehållande i tillämpning för Sveriges del av den genom 1899 års kungörelse fastställda tidsberäkningen skulle, därest i ett eller flera av våra grannländer sommartid infördes, kunna medföra sådana svårigheter i kommunikationshänseende, att det även för vårt land bleve nödvändigt att, alla betänkligheter till trots, införa sommartid jämväl innevarande år. För den händelse Danmark, Norge eller Tyskland skulle införa sommartid, men Sverige bibehålla den genom ovanberörda kungörelse stadgade tidsberäkningen, skulle nämligen förbindelserna i riktning till det land, som införde sommartid komma att brytas, om Sverige såväl som det andra landet bibehölle tidtabellen oförändrad. Övergångstiderna på gränstationerna äro nämligen icke så långa, att om den svenska förbindelsen bibehölle sin ankomsttid, den anslutande utländska förbindelsen skulle kunna tidigareläggas en timme. Å svensk sida vore det icke möjligt att ändra tidtabellen, så att tågen komme en timme tidigare till gräns-

stationerna, enär en sådan ändring skulle framtvinga en fullkomlig omgestaltning av en väsentlig del av tidtabellen till stort men för såväl resande- som posttrafiken. Skulle sålunda ettdera av ovannämnda land införa sommartid, men icke Sverige, och ifrågavarande land icke skulle vilja företaga senareläggning av de tåg, som hava anslutning från Sverige, måste alltså förbindelserna brytas.

Som känt torde vara, ha emellertid de tre nordiska länderna genom ombud från vederbörande järnvägsstyrelser konfererat i förevarande ämne och därvid har icke ansetts lämpligt att innevarande år införa sommartid. För Norges och Danmarks vidkommande torde med säkerhet kunna antagas, att sommartid icke införes. Några rubbningar i förbindelserna med Norge över Riksgränsen, Storlien, Charlottenberg och Kornsjö samt till Danmark över Hälsingborg komma således icke att uppstå för den händelse Sverige icke skulle införa sommartid.

Beträffande förbindelserna till Tyskland, som för närvarande äro färre än under fredstid, torde olägenheterna av bibehållande utav nuvarande tidsberäkning icke bliva avsevärda. Vad angår ångfärjeförbindelserna över Malmö och Trälleborg skulle förbindelsen mellan tåg och ångfärja i Malmö och Trälleborg säkerligen icke brytas, då väl järnvägsstyrelsen näppeligen skulle komma att gå in på att låta färjorna avgå från Malmö och Trälleborg annat än efter svensk tid. Däremot skulle givetvis förbindelserna i Köpenhamn mellan färja och tåg *till Tyskland* och i Sassnitz mellan färja och tåg *till Berlin* och *till Hamburg* bliva brutna. I riktning *till Sverige* skulle olägenheterna komma att inskränka sig därtill, att övergångstiden bleve en timme för lång, vilket visserligen bleve olämpligt för den resande allmänheten, men icke torde kunna sägas vara av avgörande betydelse för frågans bedömande. Enär förbindelserna med Tyskland för närvarande äro få, torde det väl ock kunna antagas, att Tyskland skall finna det ändamålsenligt att i tidtabellen vidtaga behövliga förändringar för uppehållet av förbindelserna med Sverige för den händelse Sverige icke skulle införa sommartid, så mycket hellre som det väl får anses rättvist, att det bör tillkomma det land som inför ny tidsberäkning, och icke det land som bibehåller en förut tillämpad, att vidtaga sådana ändringar beträffande tidtabellen, att bestående förbindelser länderna emellan må kunna bibehållas.

Vad slutligen förbindelserna över Haparanda angår läser införande av sommartid i Finland icke komma att inverka störande på förbindelserna i fråga, enär övergångstiden mellan de svenska och finska tågen är tillräckligt lång för att kunna medgiva en timmes minskning.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att första kammaren måtte biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 16 april 1917.

På utskottets vägnar:

HUGO HAMMARSKJÖLD.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet:
herrar *Hammarskjöld, Borell, Alkman, Oscar Olsson, Åkesson, Göransson* och
Hulting.